

باگذشت ۳۲ سال از شهادت سید شهیدان اهل قلم
و اشتیاق جوانان به آثار او ۱۰ اثر شاخص این نویسنده را معرفی کردیم

به قلم آوینی

میثم رشیدی مهرآبادی

سر دبیر
قفسه کتاب

فردا ۲۰ فروردین، سی و دومین سالگرد شهادت هنرمندی است که رهبر فرزانه انقلاب در مراسم تشییع پیکر او حاضر شدند و به او لقب سید شهیدان اهل قلم دادند. اگر چه بسیاری از مردم

فتح خون

واقعۀ کربلا حماسه‌ای پرشکوه و عاشقانه است که باگذشت قرن‌ها از وقوع آن هم چنان دل‌های عاشقان جهان را با خود همراه می‌کند و گوشه‌ای از حقیقت انسان و عشق الهی را به آنها می‌نماید. فتح خون از معدود کتاب‌هایی است که توانسته در این راه موفقیتی به دست آورد و بخشی از تجلی عشق در عاشورا را روایت کند. کتاب فتح خون اثر شهید سید مرتضی آوینی در دو پاره ماجرای عاشورا را شرح می‌دهد. ماجراهای عاشورا از ماه رجب سال ۶۰ تا ماه محرم سال ۶۱ در بخش اول این کتاب به صورت مختصر توصیف شده‌اند. هدف از بیان وقایع عاشورا در این بخش از کتاب نگاهی به شخصیت‌های واقعه کربلا و تغییر و تطوری است که در احوالات هر یک از آنها رخ می‌دهد. در پاره دوم کتاب فتح خون از دید راوی به تحلیل واکاوی معنوی و روحانی این ماجراها پرداخته می‌شود. راوی که به نوعی نمایانگر طرز فکر آوینی است، با دیدی عارفانه به واقعه کربلا نگاه کرده است.

فردایی دیگر

آوینی مقالات این کتاب را از بین نو...
دیگر» یکی از دو کتابی است که در...
کتاب حاضر را می‌توان به دو بخش...
غرب در وجه گوناگون آن پرداخته...
این عرصه از ادبیات جلوه‌گر است،...
دینی اشاره دارد، به خصوص بخش...
است. مقالات بخش نخست کتاب...
و «آخرین دوران رنج» اما بخش دو...
«شعر و جنون»، «غزال غزل»، «یاد»

توسعه و مبانی تمدن غرب

شهید مرتضی آوینی در این کتاب مفهوم توسعه را بررسی کرده و آن را در بستر تاریخ و اندیشه غرب ریشه‌یابی می‌کند. این کتاب به بررسی عمیق ریشه‌ها و اصول تمدن غربی پرداخته و نشان می‌دهد که چطور تمدن غرب مفهوم توسعه را بر پایه اومانیزم، سکولاریسم و مدرنیته بنا نهاده است. آوینی با نگاهی انتقادی، به تحلیل مبانی فلسفی، اجتماعی و فرهنگی این تمدن می‌پردازد و نقاط قوت و ضعف آن را به تصویر می‌کشد. او تناقضات و تضادهای موجود در مفهوم توسعه غربی را مورد بررسی قرار می‌دهد و به خوانندگان این امکان را می‌دهد که درک بهتری از پیامدهای مخرب این نوع توسعه برای بشریت و کره زمین داشته باشند. همچنین، این کتاب شامل تأملات فلسفی عمیقی است که مخاطبان را به تفکر درباره مفاهیم توسعه و پیشرفت وامی‌دارد. «اگر نبود که انسان میزان و معیار خویش را از آرمان و علت غایی حرکت خویش اخذ می‌کند، پرداختن به این مباحث هیچ ضرورت نداشت.»

حلزون‌های خانه‌به‌دوش

کتاب «حلزون‌های خانه‌به‌دوش» دومین اثر از مجموعه آثار شهید آوینی است که طی سال‌های ۱۳۶۸ و ۶۹ در ماهنامه سوره منتشر و توسط انتشارات واحه به چاپ رسیده است. آوینی در این کتاب «جریان روشنفکری و انقلاب اسلامی» را زیر ذره‌بین برد. این کتاب که مجموعه‌ای از مقالات آوینی پیرامون موضوع مذکور را در برگرفته، یکی از کتاب‌هایی است که در زمره پرمخاطب‌ترین آثار وی قرار می‌گیرد. مجموعه مقالاتی که برای انتشار در کتاب «حلزون‌های خانه به دوش» انتخاب شده، جستارهایی است که در سال‌های ۶۸ تا ۷۰ به قلم شهید آوینی به نگارش درآمده و محوریت اصلی آنها «جریان روشنفکری و انقلاب اسلامی» است. نخستین مقاله این کتاب، با عنوان «کدام عرفان؟» به تفاوت‌های میان عرفای حقیقی و عارف‌نمایان کاذب می‌پردازد و مقاله بعد که «روشنفکران و معاصر بودن» نام دارد، در پاسخ به پرسش مقاله‌ای به نگارش درآمده است که از مخاطبان سؤال کرده بود: «تلقی شما از معاصر بودن چیست؟»

رستاخیز جان

این کتاب در مبانی فکری و فلسفی غرب مدرن کمی عمیق‌تر می‌شود و کاری در حوزه هویت و فرهنگ اسلامی است. آخرین مقاله شهید آوینی در همین کتاب با عنوان «یک یادداشت ناتمام در باب هویت» نگاشته شده که ناتمام مانده است. این یادداشت را شهید به دکتر رضا داوری اردکانی داده بود که بخواند و نظرش را بدهد؛ گفته بود این را بخوانید تا من بروم فک و برگردم که شهادت نصیبش شد. مقالات کتاب در چهار بخش دسته‌بندی شده است. سه مقاله اول بخش نخست در نسبت ادبیات با حقایق و وقایع بیرونی و وابستگی و تعهد به آن‌هاست (تعهد بدون هرگونه بار ارزشی). در مقاله بعدی، آوینی مطالبی را درباره تاجیکستان (که آن روزها تازه از قید حکومت کمونیستی رها شده بود)، تمدن ایران، نوروز و برخی آداب و سنن ایران نگاشته و آخرین مقاله این بخش پاسخی است به ژاژخایی شخصی درباره خط فارسی. در بخش دوم، سه مقاله با موضوع فرهنگ و هویت گردآمده که به جز مقاله آخری، نگاه تئوریک غالب است. و اما بخش سوم، سه‌گانه‌های زیبا درباره ویدئو و ماهواره است.

آینه جادو

این کتاب سه جلدی است که مقالات...
۶۷ تا ۶۹ نوشته شده و در فصلنامه...
این کتاب را از آن لحاظ که دارای...
در بخشی از کتاب «آینه جادو» می...
همان قدر که مشهور است، بدیهی...
نشود، اصلاً مفهوم فیلم و سینما...
پای اختیار آمده است و اگر در این...
نمی‌کند و فیلم بدون تماشاگر، ی...
همین توقع... و اصلاً شک کردن در